

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2019

K

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 april 2019

Samen met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bezocht ik van 7 tot en met 10 april jl. achtereenvolgens Aruba, Bonaire en Curaçao. Voor de Minister had de reis het karakter van een kennismakingsbezoek, om als Minister van BZK en vicepremier zelf de Caribische delen van het Koninkrijk in de praktijk te ervaren. Aansluitend bracht ik op 11 april, samen met de Minister voor Rechtsbescherming, een bezoek aan Sint Maarten. Dit bezoek richtte zich vooral op de inspanningen om de detentiesituatie te verbeteren. Middels deze brief doe ik u verslag van de gesprekken en bevindingen.

Aruba

Op Aruba was het effect van de crisis in Venezuela op het (ei)land een belangrijk onderwerp in de gesprekken met de Gouverneur, Minister-President Wever-Croes en de Minister van Justitie, Veiligheid en Integratie, de heer Bikker. De technische bijstand die Nederland levert bij het optimaliseren van processen binnen de vreemdelingenketen wordt zeer op prijs gesteld. Een gesprek met het Rode Kruis en een bezoek aan het uitzetcentrum van de Guarda Nos Costa gaf een goed beeld hoe betrokken vrijwilligers en professionals in de praktijk omgaan met de uitdagingen die de situatie in Venezuela en de daarmee verbonden migratie met zich meebrengt. Tijdens mijn bezoek aan dit uitzetcentrum sprak ik met enkele migranten die in afwachting zijn van hun uitzetting naar Venezuela.

In het gesprek met de Minister-President en de Minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur, mevrouw Ruiz-Maduro, kwam de economische en financiële situatie van Aruba aan de orde. Hoewel het toerisme floreert, de economie van Aruba groei vertoont en het consumentenvertrouwen voorzichtig toeneemt, blijven de overheidsfinanciën

reden tot grote zorg. Het is nu zaak de herstelplannen van de regering van Aruba en de afspraken zoals deze in het protocol van 22 november 2018 tussen Aruba en Nederland zijn vastgesteld in het kader van het financieel toezicht te implementeren, zodat zicht ontstaat op houdbare overheidsfinanciën en nieuwe investeringsmogelijkheden. De Minister-President onderstreepte opnieuw dat de Nederlandse steun aan het sociaal crisisplan helpt bij het realiseren van de ambities op dit terrein. Recent door het Ministerie van BZK geleverde ondersteuning is ook behulpzaam geweest bij het ontwikkelen van integriteitsbeleid.

Bonaire

Het bezoek aan Bonaire viel samen met het aantreden van een nieuw Bestuurscollege en een eilandsraad op basis van de uitslag van de verkiezingen op 20 maart jl. Dit biedt de kans, in het belang van de burgers van Bonaire, voortvarend aan de slag te gaan met de uitvoering van het bestuursakkoord en de ambities die de nieuwe coalitie daaraan in goed overleg kan toevoegen. De Minister en ik proefden bij het Bestuurscollege nieuw elan en de wens met een stabiele ploeg concrete resultaten te boeken. In contact met de leden van de eilandsraad is ook het belang benadrukt over grenzen van politieke geschillen heen Bonaire verder te brengen.

Ook is teruggeblikt op de verkiezingsdag, die de nodige uitdagingen kende. Na het afronden van de evaluaties moet worden gezien welke lessen kunnen worden getrokken voor de toekomst. In dit kader bracht de Minister ook een bezoek aan de afdeling burgerzaken van het Openbaar Lichaam Bonaire. De Minister verklaarde zich bereid met een open blik naar de evaluatie te kijken, met inbegrip van de procedure voor het uitbrengen van volmacht stemmen.

De vaste Kamercommissie Koninkrijksrelaties heeft per brief van 28 maart jl.¹ ook gevraagd naar geruchten over het misbruik en de mogelijke beëindiging van volmacht stemmen. Het Openbaar Ministerie op Bonaire doet momenteel onderzoek naar een twintigtal schriftelijke volmacht verzoeken die gebundeld en niet in persoon zijn gedaan en waarvan melding is gedaan door de gezaghebber bij het Openbaar Ministerie. In reactie op het verzoek van de vaste commissie kan ik u mededelen dat de Minister van BZK voornemens is de opvatting te vragen van de openbaar lichamen ten aanzien van de huidige volmacht regeling en vervolgens, mede aan de hand daarvan, aanpassing van de regeling zal overwegen.

De programmamanager van het Bestuursakkoord heeft mij geïnformeerd over de werkorganisatie en de vormgeving en planning van de verschillende projecten. Binnenkort zal de Tweede Kamer per brief over de voortgang op de hoogte worden gebracht. Bij de Belastingdienst Caribisch Nederland heb ik de DigiD-balie officieel in gebruik gesteld. Hierdoor komt deze service ook voor de inwoners van Bonaire beschikbaar.

Samen met de Minister bezocht ik Fundashon Cas Bonairiano, een woningstichting die de sociale huisvesting op het eiland verzorgt. Met de ondertekening van een overeenkomst wordt door het Ministerie van BZK een bijdrage geleverd ter waarde van € 470.000,- aan de nieuwbouw van een eerste tranche van 76 sociale huurwoningen. Deze eerste tranche maakt deel uit van een totaal van 500 nieuwe sociale huurwoningen op Bonaire.

¹ Kenmerk: 2019Z06049/2019D12595

In het Talent Ontwikkel Programma (TOP) Bonaire krijgen professionals de gelegenheid zich verder te ontwikkelen en een duurzaam netwerk op te bouwen waarin kennis en ervaringen worden uitgewisseld. Sinds de start bijna drie jaar geleden hebben 52 deelnemers, vanuit een variëteit aan overheidsorganisaties, aan het TOP-programma deelgenomen. Een ontmoeting met een groot aantal deelnemers die enthousiast en vrijuit over hun ervaringen spraken, gaf een goed beeld van het potentieel van het eiland en biedt veel vertrouwen voor de toekomst.

Curaçao

Op Curaçao begon ons werkbezoek met een bespreking met Minister-President Rhuggenaath en Minister van Justitie, de heer Girigorie. Ook hier was de Venezolaanse crisis een belangrijk onderwerp van gesprek, die Curaçao in tal van opzichten raakt. De economische effecten zijn zeer fors en treffen de raffinaderij die vrijwel stilligt, de haven- en overslag activiteiten, ondernemers die een groot deel van hun afzetmarkt hebben zien wegvallen en de aanlevering van verhoudingsgewijs voordelige verse groenten en fruit. Maar ook in de criminaliteit is de illegale migratie merkbaar en zet druk op onder meer het systeem van de gezondheidszorg.

Curaçao is ingenomen met de praktische ondersteuning die Nederland biedt bij het stroomlijnen van de vreemdelingenketen. Het belang van individuele toetsing staat daarbij centraal. Met Minister Girigorie bezocht ik de vreemdelingen barakken, die op dit moment door Curaçao met financiële (€ 132.000,-) en bouwkundige ondersteuning vanuit Nederland worden opgeknapt.

De economische situatie en de staat van de overheidsfinanciën zijn zorgwekkend. We hebben besproken hoe Nederland en Curaçao de praktische samenwerking verder vorm en inhoud kunnen geven, voortbouwend op de samenwerkingsovereenkomst die premier Rutte en Minister-President Rhuggenaath begin dit jaar ondertekenden. Dit overleg zullen wij voortzetten in de aanloop naar de bespreking van het advies van het College Financieel Toezicht in de Rijksministerraad.

Tijdens ons bezoek werd het overleg met de Gouverneurs van Aruba, Curaçao en Sint Maarten gehouden, dat op grond van het reglement van de Gouverneurs twee maal per jaar plaatsvindt. De aanwezigheid van de Minister bood haar de gelegenheid bij de start door de drie gouverneurs op de hoogte te worden gesteld van de actuele situatie in de drie landen.

Een deel van de oude binnenstad van Willemstad heeft de UNESCO Wereld Erfgoed status. De omgang met dit erfgoed vormde het sluitstuk van ons werkbezoek. Toeristisch en economisch vormt het erfgoed van Curaçao een kostbaar bezit. De revitalisering van de wijk Pietermaai bewijst de potentie van de ontwikkeling en herbestemming van historisch onroerend goed. In het najaar zal in samenwerking met VNO-NCW een aan een handelsmissie gekoppelde investeringsconferentie plaatsvinden, die zich richt op concrete investeringen.

Sint Maarten

Na het bezoek aan de Benedenwindse eilanden ben ik doorgereisd naar Sint Maarten om deel te nemen aan de start van het bezoek van de Minister voor Rechtsbescherming aan de Bovenwinden. Dit bezoek stond in het teken van de rechtshandhavingketen. We bekeken samen met Minister De Weever van Justitie de vier detentielocaties in Sint Maarten.

Het grenshospitium in Simpson Bay, een uitzetcentrum, werd vroeger gebruikt voor vreemdelingenbewaring. De faciliteit kan alleen als noodvoorziening dienen. Sint Maarten kent al enige tijd geen functionerende jeugdinrichting. Het Miss Lalie Center wordt daarvoor nu gereed gemaakt. De aanpassingen aan het gebouw zijn in een vergevorderd stadium. Minister De Weever verwacht in juni met de opvang van de eerste jeugdige delinquenten te kunnen beginnen. De politiecellen in Philipsburg worden gerenoveerd. De herstelwerkzaamheden in en rondom de gevangenis Point Blanche vorderen door de inspanningen van het Ministerie van Justitie van Sint Maarten langzaam, maar gestaag. Met Minister De Weever is gesproken over zijn planning, die zicht biedt op een fysieke voorziening die de toets der kritiek kan doorstaan. Vooralsnog is het volgens Sint Maarten op dit moment niet verantwoord om meer dan 70 gedetineerden in Point Blanche onder te brengen. Voldoende aanwezig en gekwalificeerd personeel, een gedegen dagprogramma en structurele aandacht voor de bedrijfsvoering vormen cruciale factoren om de detentie-omstandigheden in Point Blanche te verbeteren. Op dit terrein bood Nederland (opnieuw) kennis en kunde aan.

De samenwerking tussen de Nationale Politie en het Korps Politie Sint Maarten heeft volgens alle betrokkenen grote meerwaarde. Volgens afspraak zal Sint Maarten vanaf 1 juli 2019 een groter aandeel van de kosten voor zijn rekening nemen. Minister De Weever heeft toegezegd dat dit zich zal vertalen in een nota van wijziging op de (concept)begroting van 2019, die op de kortst mogelijke termijn door de Minister van Financiën van Sint Maarten wordt ingediend.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops